נלוקמה כולה כר' אלעזר ברבי שמעון? דילמא עד כאן לא קאמר ר' אלעזר בר' שמעון התם אלא בפסולי המוקדשין דאלימי למיתפס פדיונן אבל בבכור דלא אלים למיתפס פדיונו לא, ור' אלעזר ברבי שמעון לית ליה א) כל *פסולי המוקדשין נמכרין באיטליז ב) ונשקלין בליטרא אלמא דכיון דאיכא רווחא להקדש שרי לה[ג]? אמר *רב מרי בריה דרב כהנא מה שמשביח בעור ג) פגם בבשר, במערבא משמיה דרבינא אמרי מפני שנראה כעובד עבודה בקדשים רבי יוסי בר אבין אומר גזירה שמא יגדל מהן עדרים עדרים: **מתני'** *בכור שאחזו דם אפי' מת אין מקיזין לו ד) את הדם דברי רבי יהודה וחכ"א יקיז ובלבד שלא יעשה בו מום ואם עשה בו מום הרי זה לא ישחט עליו ר"ש אומר יקיז אע"פ שהוא עושה בו מום: **גמ'** ת"ר *בכור שאחזו דם מקיזין לו את הדם במקום שאין עושים בו מום ואין מקיזין לו את הדם במקום שעושין בו מום דברי רבי מאיר וחכ"א ה) אף במקום שעושה בו מום ובלבד שלא ישחט על אותו המום ר"ש אומר אף נשחט על אותו המום ר' יהודה אומר אפי' מת אין מקיזין לו את הדם מתני ליה ר' אלעזר לבריה ואמרי לה ר' חייא ו) לבריה כמחלוקת כאן כך מחלוקת בחבית של תרומה דתנן *חבית של תרומה שנולד בה ספק טומאה ר"א אומר אם היתה ז) במקום התורפה יניחנה במקום המוצנע אם היתה מגולה יכסנה רבי יהושע אומר אם היתה מונחת במקום המוצנע יניחנה במקום התורפה אם היתה מכוסה יגלנה רבן גמליאל אומר לא יחדש בה דבר ר"מ כרבי אליעזר, ורבנן כרבי יהושע, ור' יהודה כרבן גמליאל, ממאי דלמא עד כאן לא קאמר ר"מ ח) התם דקא עביד בידים אבל הכא דגרמא, כרבי יהושע סבירא ליה ועד כאן לא קאמר רבי אליעזר התם אלא *שמא יבא אליהו ויטהרנה אבל הכא דאי שביק ליה מיית, כרבנן סבירא ליה, ועד כאן לא קאמרי רבנן הכא דאי שביק ליה מיית אבל התם ט) שמא יבא אליהו ויטהרנה, כר' אליעזר סבירא להו ועד כאן לא קאמר י) ר' יהודה הכא דקא עביד בידים אבל התם דגרמא כרבי יהושע ס"ל ועד כאן לא קאמר רבן גמליאל התם דשמא יבא אליהו ויטהרנה אבל הכא דאי שביק ליה מיית, כרבנן ס"ל, ועוד הכא בקראי פליגי יא) והכא בקראי פליגי: דאמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן הכל מודים במחמץ אחר מחמץ שהוא חייב דכתיב °לא תאפה חמץ, ולא תעשה, *במסרס אחר מסרס שהוא חייב דכתיב °ומעוך וכתות ונתוק וכרות אם על כורת חייב על נותק לא כל שכן אלא להביא נותק אחר כורת שהוא חייב לא נחלקו אלא במטיל מום בבעל מום דר"מ סבר כל מום לא יהיה בו ורבנן סברי °תמים יהיה לרצון ורבי מאיר האי תמים יהיה לרצון מאי עביד ליה מיבעי ליה למעוטי בעל מום מעיקרו, בעל מום מעיקרו פשיטא דיקלא בעלמא הוא? אלא למעוטי פסולי המוקדשין לאחר פדיונן סד"א הואיל ואסירי בגיזה ועבודה יב) במומין נמי ליתסרו קמ"ל, ורבנן נמי הכתיב כל מום לא יהיה בו לגרמא הוא דאתי *) דתניא מום לא יהיה בו, אין לי

אלא

*) ביצה כז: [מנחות ט:]

בכור שאחזו דם ס'. נ] *נזקק במאי פליגי: **להביא** נותק אחר כורת. פי' בקונטרס דאם כרת האחד את הביצים ועדיין הם בכיס ובא חבירו ונתקן מן הכיס והשליכן שניהם חייבים וקשיא לרבי דלקמן בפרק על אלו מומין (דף מ:) משמע דנתוק וכרות איתנהו לביצים נא] *בכוף גמרא דחוטין החילוניות שנפגמו דקאמר נתוק וכרות לא הוי מומין דהא איתנהו ובההיא שמעתא פי' רש"י נתוק ביד לגמרי אלא שעדיין תלוין בכיס כרות בסכין ועדיין תלוין בכיס ומעורין קצת דכרות הוי בליר מנתוק כדאמר בפירקין דלעיל להביא נותק אחר כורת עכ"ל: **בעל** מום מעיקרו פשיטא דיקלא בעלמא הוא. תימה לימא דלבכור איצטריך שיש בו קדושת הגוף ואין לו פדיון וי"ל דניחא נב] לאשכוחי דאיצטריך לכל הקדשים דהכי נמי נג] מצי למימר דאיצטריך לזמן הזה דלא עבר משום מטיל מום אפי' בתם* ואפילו למאן דמחייב למטיל מום בבעל מום נד] בזמן הזה גרע כדקאמר בפ"ק דע"ז (דף יג:) נה] ולא לדמיה חזי אלא משכח ספיר דאיצטריך אפי' בזמן בית המקדש ומיהו אף על גב דפריסית דבזמן הזה גרע ממטיל מום בבעל מום אין לתמוה מהא דפסקינן לקמן הלכה כר"ש דברייתא דשרי להטיל מום בבעל מום והתם במס' ע"ז (נ"ז) אסר קבא נו] לקדשים בזמן הזה לגבר פרסותיה משום דנראה כמטיל מום בקדשים דלע"ג דמטיל מום בבעל מום שרי מדאורייתא מ"מ מדרבנן מיהא אסור ולא צריך הכא אלא משום הקזה*:

ור"א בר"ש. דמתיר בפסולי המוקדשין לאחר שחיטה מי לית ליה הא דתנן נמכרין באיטליז אלמא לאו בקדושתייהו קיימי ומשום הא רווחא דהקדש יג] דכיון דזימנין *דטפי ופריק מעיקרא כדאמרן שרי ליה מר ה"נ לישרי להרגיל משום רווחא דהקדש דכיון יד] דימכור העור ביוקר *טפי ופריק מעיקרא: טו] **פגם בבשר**. וליכא רווחא בבשר כולי האי שהרי מחתך טז] (את הבשר) (ופוסטו) עם העור: **במערבא אמרי**. לעיל קאי כלומר לעולם לדברי הכל היא דאסור להרגיל דבזיון גדול הוא שנראה כעובד עבודה בקדשים יז] (שמולכין) העור לצורך מפוח כשהוא עדיין על הקדשים: **שמא יגדל** יח] **עדרים עדרים**. כלומר לדברי הכל אסור להרגיל דאי שרית ליה אתי לשהוייה מלשחוט עד שימצא בני אדם המבקשים עורות גלימים ובין כך ובין כך יגדל עדרים מפסולי המוקדשין ואתי בהו לידי תקלה לגיזה ועבודה: **מתני'** שאחזו דם. הפינדו"ל: **אפי' מת**. אם לא יקיזוהו: **אין מקיזין לו את הדם**. ואפי' במקום שאין עושין יט] מום דיכול לחזור ולהתרפאות המכה והכי מפרש בפ"ק דפסחים מתוך שאדם בהול על ממונו אי שרית ליה במקום שאין עושה בו מום אתי למיעבד במקום שעושה בו מום: **יקיז ובלבד שלא יעשה מום**. שלא יחתוך ושלא יפגום את אזנו ואת ניב שפתיו שאין עתיד לחזור ולהתרפאות דסברי רבנן כ"ש אי לא שרית ליה במקום שאין עושה כ] מום אתי למיעבד במקום מום: **לא ישחט עליו**. במום זה הואיל כא] שהטילו עד שיפול בו מום *אחר: **יקיז אף במקום שעושה מום**. דסבר ר"ש דבר שאין מתכוין מותר: **גמ'** וחכ"א יקיז אף במקום שעושה מום. אם צריך להקיז מאותו אבר כב] ולא יניחנו שימות: **תורפה**. במקום כג] גלוי ואינו משומר: **רבי יהושע אומר כו'**. ועכשיו אינה ראויה לאכילה שמא טמאה היא ולא לזילוף שמא טהורה ואסור לאבדה הלכך יגלנה ויטמאה ותהא ראויה לזילוף: **ר"מ**. דאוסר לקלקלו כד] ומתיר לתקנו אם יכול לעשותו בלא מום כה] קאמר דיקיז שלא ימות כר"א דאסור לגרום לה טומאה אלא מצניעה שלא תיטמא: **ורבנן**. דשרו להטיל מום קודם שימות כדי שיראה לאכילה כר' יהושע דאמר יגרום לה טומאה כדי כו] שיראה לזילוף ור' יהודה דאמר אע"ג דמית והו"ל לאיבוד לא יקלקלנו ולא יתקננו כר"ג דאמר לא יתקננה ולא יקלקלנה: **דקעביד בידים**. שמטיל בו מום הלכך ימות מעצמו ולא יטיל בו מום: **דגרמא בעלמא**. שמניחה במקום התורפה וגורם לה טומאה: **כר' יהושע ס"ל**. כז] דמתיר שיגרום לה טומאה ותהא ראויה לזולף נפיכתה ולא תהא ראויה לכלום: **אלא שמא יבא אליהו**. ויאמר שלא נגעה בה טומאה: **הכל מודים**. רבנן נמי אע"ג דפליגי בבכור שאחזו דם דלא הוי המקיז דם מטיל מום בבעל מום דלאו לך בעל מום גדול הימנו שהרי ימות, כולהו מודו במנחות במחמץ אחר מחמץ כגון אם לש האחד בחימוץ והפכה אחר, שניהם חייבין דכתיב (ויקרא ו) לא תאפה חמץ. ולא תעשה חמץ (שם ב) ודרשינן במנחות (דף נה:) אפייה בכלל כח] *)בלא תעשה היתה ולמה יצאת, מה אפייה מיוחדת שהיא מעשה יחידי וחייבין עליה בפני עצמה אף כל מעשה יחידי: **מסרס אחר מסרס**. בבהמות חולין כמו אם כרת האחד הביצים ועדיין הם בכיס ובא חבירו ונתקן מן הכיס והשליכן שניהם חייבין: **אם על כורת חייב**. דכתיב בתריה ובארצכם לא תעשו: **על נותק**. שנותקו ומשליכו לא כל שכן: **בבעל מום**. כגון האי בכור שאחזו דם: **כל מום לא יהיה בו**. וקרי ביה לא כס] יהיה בו=שלא יטיל מום ומדהוה ליה למיכתב מום וכתיב כל מום לרבות אפילו בעל מום שלא יטיל בו מום אחר: **ורבנן סברי**. דרשינן כוליה קרא תמים יהיה לרצון כל מום לא יהיה בו' דמשמע תמים=הראוי לרצון הוראתי לך דכל מום לא תטיל בו' אבל בעל מום לא

ורבי

*) נ"ל לא תעשה כו' ז"ק

רבינו גרשום

בפסולי המוקדשין: דאלימי למיתפס פדיונן דבני פדייה נינהו אבל בכור אין קדושתו חמורה כ"כ שיהא תופס פדיונו ה"נ (כשהיא) כשמרגילין בפסולי המוקדשים דאיכא רווחא להקדש שהעור נמכר ביוקר לצורך מפוח לישרי ליה: ל"א לא הוי רווחא להקדש דמה שמשביח בעור פוגם בבשר שמהתכו ומגולד כעובד עבודה בקדשים א)במפוח: גזירה אי שרית להרגיל שמא אין שם נפחים מי שצריכין להן והוא משהן בחיים עד שיזדמנו שם והוא מגדל מהן עדרים עדרים קודם שיבאו הנפחים ואתי בהו לידי תקלה לגיזה ועבודה: אפי' מת אין מקיזין לו את הדם דאי שרית ליה במקום שאין עושה בו מום שמא יקיז אפי' במקום שעושה מום: אם עשה בו מום הרי זה לא ישחט עליו. דקנסינן ליה: ר' שמעון אומר יקיז אפי' שעושה בו מום דדבר שאין מתכוין מותר: שנולד להם ספק שנמצא שרץ בצידה וספק נגע ספק לא נגע: תורפה מקום מגולה: יניחנה במקום המוצנע שלא יגע בה טומאה דשמא יבא אליהו ויטהרנה: ור' יהושע סבר כיון דספק היא מותר לגרום לה טומאה להסיקה תחת תבשילו: לא יחדש בה דבר לא יזיזנה ממקומו: ע"כ לא קאמר רבי מאיר הכא דאין מקיזין לו במקום שעושה בו מום משום דקא עביד בידים: במחמץ אחר מחמץ היינו אופה אחר מחמץ שבאפייה מיגמרא מילתא דחמץ: ובמסרס אחר מסרס מי שנותק אחר כורת: אם על כורת חייב מי שכורת הכיס ומניח הביצים ותלוין על נותק הביצים לא כ"ש: דר' מאיר סבר כל מום לא יהיה בו בין בתם בין בבעל מום אסור לעשות בו מום ורבנן סברי תמים יהיה לרצון כל מום לא יהיה בו כלומר דבתם אסור להטיל מום ולא בבעל מום: והאי שאחזו דם כבעל מום דמי: ואידך ורבי מאיר ההוא תמים יהיה כל מום לא יהיה בו למעוטי בעל מום מעיקרו מבעי ליה דמותר להטיל מום: במומין נמי ליתסרו להטיל בהן מום קמ"ל תמים יהיה לרצון: ורבנן הא כתיב כל מום לא יהיה בו דמשמע דאפי' בבעל מום לא: ההוא לגרמא כתיב שלא יהיה בו:

אמר

שיטה מקובצת

א] באיטליז תשחטין באיטליז תשקלין: ב] לה דרבנן הכא נמי כיון דאיכא רווחא להקדש לישרי ליה רבנן: ג] בעור פגם בבשר: ד] לו את הדם: ה] אומרים יקיז אף: ו] חייא בר אבא לבריה: ז] היתה מונחת במקום: ח] ר"מ הכא אלא דקא עביד בידים אבל התם דגרמא בעלמא הוא כר' יהושע: ט] התם ס"א דאי שביק לא פסדא כר"א כו': י] קאמר רבי יהושע התם דגרמא בעלמא הוא אבל הכא דקא עביד בידים כר"א ס"ל וע"כ לא קאמר רבי יהודה הכא אלא דקא עביד בידים אבל התם דגרמא בעלמא הוא כר' יהושע: יא] פליגי והתם בקראי פליגי: יב] ועבודה ס"א אסור למשרא בהו מומא: יג] תיבות דכיון דזימנין נמחק: יד] דכיון דשרית להרגיל וימכור העור: טו] פוגם בבשר: טז] מחתך הבשר עם העור הס"ד: יז] בקדשים שמכין העור לצורך: יח] יגדל מהן עדרים: יט] עושין בו מום: כ] עושה בו מום: כא] הואיל והוא הטילו עד כו' אחר וישחוט הס"ד ומה"ד יקיז אע"פ שהוא עושה בו מום: כב] אבר יקיז ולא: כג] הגלוי ואינו: כד] לקלקלו ולהטיל לו מום ומתיר: כה] מום דקאמר יקיז שלא ימות כר' אליעזר דאסר: כו] כדי שנראה לזילוף: כז] דמוטב שיגרום לה טומאה שיניחנה במקום התורפה יתרא: כח] בכלל עשייה היתה למה יצאת לומר לך מה אפייה: כס] לא יהיה בו: ל] כו' בגמרא נדקדק במאי פליגי עיין בתוס' ל"ד ע"א ד"ה אליבא ר"ש: לא] בכיס בסוף: לב] דניחא ליה לאשכוחי: לג] נמי הוה מצי: לד] מום ובזמן הזה: לה] דעובד כוכבים דלאו לגופיה חזי ולא לדמי חזי אלא: לו] רבא למקדיש בזמן:

שיבא

עין משפט נר מצוה

ז"ל עבריינות מקק לפרש במאי פליגי ז"ק

טז א מיי' פ"א מהל' איסורי מזבח הל' יב:

נ"א כתים גבי מומין כו' ז"ק

יז ב מיי' פ"ג מהל' בכורות הלכה יג סמג עשין ריא טוש"ע י"ד סי' שיג סעיף ו:

יח ג מיי' פ"ב מהל' תרומות הל' ג:

יט ד מיי' פ"ג מהל' מעשה הקרבנות הל"ד:

כ ה מיי' פ"א מהל' איסורי ביאה הל' י' סמג לאוין ... טוש"ע אה"ע סימן ה סעיף יג:

כא ו מיי' פ"א מהל' איסורי מזבח הל' ת:

נ"ל דמחייב למטיל מום בב"מ ובזמן הזה גרע כדאמר בפ"ק דע"ז דלא אלא פי' ז"ק

מסורת הש"ס

זבחים לא:

זבחים לא:

[לעיל לג. ושם]

[ע"ז מח: תמורה כה.]

פסחים יח.

מנחות נו. [תוספתא פ"ג]

מנחות כ: פסחים טו. תרומות פ"ח מ"ח ר"ה לחר ויטעו והכ"ד ואח"כ ר"ש יקיז אף ע"פ שהוא עושה בו מום דגנר' ר"ש כו' ז"ק

[לקמן לד.]

שבת קיז. מנחות נד: [עי"ש דליתא על נכון] *[הפין]

א) נראה דצ"ל שמכין העור לצורך מפוח כשהוא עדיין על הקדשים: